

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 3. 09. 2013

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 04.09.2013r

nr. 4175 podpis. M. Poteć

BON-II-0702-7-2-EK/13

p. J. Gidowicz
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 5.09.13
nr. 7733 podpis. *[signature]*

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

[Handwritten signature]

Odpowiadając na przesłane przez Pana Marszałka przy piśmie z dnia 13 sierpnia 2013 r., znak: BPS-043-38-1609/13, oświadczenie Pani Senator Anny Aksamit, w sprawie wyeliminowania nieprawidłowości w funkcjonowaniu turnusów rehabilitacyjnych oraz warsztatów terapii zajęciowej, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień:

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) określa, że do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zalicza się uczestnictwo tych osób w warsztatach terapii zajęciowej oraz turnusach rehabilitacyjnych.

Zgodnie z art. 10c ust. 1 w/w ustawy turnus rehabilitacyjny oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Pragnę poinformować, że warunki, jakie powinny spełniać osoby niepełnosprawne ubiegające się o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, tryb składania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie, wysokość oraz sposób przyznawania i przekazywania dofinansowania uregulowane są szczegółowo w przepisach rozporządzenia

Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie *turnusów rehabilitacyjnych* (Dz. U. Nr 230, poz. 1694). Zgodnie z § 5 ust. 5 w/w rozporządzenia do wniosku o dofinansowanie dołącza się m.in. wniosek lekarza, pod którego opieką znajduje się osoba niepełnosprawna, o skierowanie na turnus rehabilitacyjny. Należy jednak podkreślić, że wniosek ten oraz informacje w nim zawarte nie stanowią jedyne kryterium, które stanowi podstawę pozytywnego rozpatrzenia wniosku. Powyższe przepisy wskazują bowiem, że przy rozpatrywaniu wniosku o dofinansowanie bierze się pod uwagę stopień i rodzaj niepełnosprawności wnioskodawcy oraz wpływ niepełnosprawności na możliwość realizacji przez wnioskodawcę kontaktów społecznych w codziennym funkcjonowaniu. W rozpatrywaniu wniosku bierze udział pracownik socjalny lub specjalista do spraw społecznych oceniający sytuację społeczną osoby niepełnosprawnej i jej potrzeby w zakresie rozwijania umiejętności społecznych. Ocena dokonywana przez w/w specjalistów powinna być przeprowadzona zgodnie z rozporządzeniem w sprawie turnusów rehabilitacyjnych, na podstawie co najmniej informacji zawartych w kopii orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, we wniosku o dofinansowanie i we wniosku lekarza o skierowanie na turnus, w których znajdują się podstawowe informacje o stopniu i rodzaju niepełnosprawności wnioskodawcy, jego wieku, liczbie osób w gospodarstwie domowym, sytuacji zawodowej, sytuacji zdrowotnej wnioskodawcy oraz na podstawie innych dodatkowych informacji będących w posiadaniu powiatowego centrum pomocy rodzinie, które jest realizatorem powyższego zadania.

Ponadto należy podkreślić, że przepisy rozporządzenia w sprawie turnusów określają również zasady pierwszeństwa w uzyskaniu dofinansowania. Zgodnie z § 5 ust. 12 pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania mają osoby niepełnosprawne, które posiadają orzeczenie o zaliczeniu do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo równoważne, osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat albo w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące bez względu na stopień niepełnosprawności.

Należy również wskazać, że zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie *turnusów rehabilitacyjnych* organizator turnusów powinien spełniać m.in. następujące warunki:

- 1) realizować turnusy zgodnie z opracowanymi i złożonymi u wojewody programami tych turnusów,
- 2) zapewnić łączny czas zorganizowanych zajęć indywidualnych i grupowych na turnusach w wymiarze nie mniejszym niż 6 godzin dziennie, a dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz osób z upośledzeniem umysłowym w wymiarze nie mniejszym niż 7 godzin dziennie,

- 3) zapewnić zajęcia specjalistyczne związane z rodzajem danego turnusu i uwzględniające rodzaj niepełnosprawności lub rodzaj dysfunkcji albo schorzenia uczestników turnusu w wymiarze nie mniejszym niż 60% ogólnego czasu zorganizowanych zajęć dla uczestników turnusu, określonych programem tego turnusu.

Odnosząc się do kwestii warsztatów terapii zajęciowej uprzejmie wyjaśniam, że zapisy ustawy *o rehabilitacji (...)* definiują warsztat jako „wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia” (art. 10a ust. 1 ustawy).

Głównym celem wtz, poza rehabilitacją społeczną, jest aktywizacja zawodowa w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.

Realizacja powyższych celów zmierza do usamodzielnienia uczestników, poprzez wyposażenie ich w umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijania psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Zgodnie z przyjętym modelem warsztaty terapii zajęciowej służą nabywaniu umiejętności przydatnych w przejściu do zatrudnienia na chronionym lub otwartym rynku pracy. W związku z powyższym warsztaty miały służyć jako etap w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Przyczyny występowania sytuacji odbiegających od przyjętego modelu mogą być różne. Równocześnie należy podkreślić, że obowiązujące przepisy dotyczące wtz dają funkcjonującym w nich radom programowym, narzędzia w zakresie weryfikacji możliwości spełnienia przez uczestników stawianych przed warsztatem celów.

Do kompetencji rady programowej należy kwalifikowanie osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w warsztacie (§ 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. Nr 63, poz. 587)). Do kompetencji rady programowej należy podejmowanie decyzji o zakończeniu przez osobę niepełnosprawną uczestnictwa w warsztacie. Zgodnie z przepisami ustawy *o rehabilitacji (...)* o długości pobytu osoby niepełnosprawnej w warsztacie terapii zajęciowej decyduje możliwość realizacji przez uczestnika oraz warsztat terapii zajęciowej celów, jakie zostały przed warsztatem postawione. Ocenie możliwości realizacji celów

zarówno przez warsztat, jak też uczestnika, służy instrument w postaci oceny (okresowej oraz kompleksowej) realizacji indywidualnego programu - podejmowanej przez radę programową.

Ponadto należy wyraźnie podkreślić, że decyzja podjęta przez radę programową jest wiążąca zarówno dla warsztatu, uczestnika (jego rodziny bądź opiekunów prawnych), jak też dla powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Rada programowa podejmuje decyzje o gotowości uczestnika warsztatu do podjęcia zatrudnienia bądź skierowaniu go do ośrodka wsparcia. Rozstrzygnięcie to powinno skutkować skreśleniem osoby niepełnosprawnej z listy uczestników. Ustawa przewiduje jednak możliwość przedłużenia uczestnictwa w warsztacie w przypadku braku możliwości skierowania do ośrodka wsparcia lub gotowości do podjęcia zatrudnienia. Jednakże nie może to być regułą w działaniach warsztatów terapii zajęciowej.

Odnosząc się do kwestii zmian w przepisach dotyczących systemu wsparcia osób niepełnosprawnych uprzejmie informuję, że wszelkie zmiany dotyczące działania i finansowania warsztatów terapii zajęciowej oraz turnusów rehabilitacyjnych powinny zostać poprzedzone głęboką analizą funkcjonowania tych dwóch form wsparcia. W Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych trwają prace analityczne nad całym systemem rehabilitacji społecznej. Problemy wykazane w Informacjach o wynikach kontroli dotyczących działalności i finansowania warsztatów terapii zajęciowej w województwie wielkopolskim oraz organizacji i finansowania turnusów rehabilitacyjnych w województwie kujawsko – pomorskim będą brane pod uwagę przy szerszej ocenie efektywności działań w ramach rehabilitacji społecznej. Ostateczny wynik tych prac stanowić będzie podstawę do rozważenia ewentualnych zmian legislacyjnych dotyczących systemu wsparcia osób niepełnosprawnych.

z up.
Jarosław Duda
SEKRETARZ STANU